

© eveline vanassche

the lobster shop

creació i direcció
jan lauwers & needcompany

Teatre Lliure: Montjuïc / Sala Fabià Puigserver 6 i 7 de març

the lobster shop

creació i direcció **jan lauwers / needcompany**

intèrprets

Hans Petter Dahl Axel (catedràtic de genètica), **Grace Ellen Barkey** Theresa (dona d'Axel) **Tijen Lawton** Jef (fill d'Axel i de Theresa) **Anneke Bonnema** Catherine (psiquiatra) **Benoît Gob** Vladimir (camioner), Sir John Ernest Saint James (primer clon d'un ós), **Inge Van Bruystegem** Nasty (noia jove) **Julien Faure** Mo (home que es transforma) **Maarten Seghers** Salman (primer clon humà)

text i escenografia

Jan Lauwers

vestuari

Lot Lemm

il·luminació

Ken Hioco

música

Hans Petter Dahl i Maarten Seghers

so

Dré Schneider

vídeo *C-Song variations*

Maarten Van de Put fotografia, **Nico Leumen** muntatge, **Senjam Jansen / Senstudio** so

director tècnic **Luc Galle** / ajudant de direcció i sobretítols **Elke Janssens**

i els equips del **Teatre Lliure**

una producció de **Needcompany**

en coproducció amb el **Festival d'Avinyó**, **Théâtre de la Ville** (París), **Théâtre Garonne** (Tolosa), **PACT Zollverein** (Essen), **Cankarjev Dom** (Ljubljana), **La Rose des Vents** (Teatre Nacional de Villeneuve d'Ascq), **Automne en Normandie**, **La Filature** (Teatre Nacional de Mulhouse), **Kaaitheater** (Brussel·les) i **deSingel** (Anvers)

amb el suport de les autoritats flamenques i del **Programa Culture 2000 de l'Unió Europea**

Culture 2000

espectacle en anglès i francès / sobretitulat en català

durada de l'espectacle: **1h 30'**

the lobster shop

The Lobster Shop explica la història de l'Axel i la Theresa. Tenen un fill anomenat Jef, que mor a la platja per culpa d'un estúpid accident. El dolor s'apropia completament de l'Axel i la Theresa i, quan ja ha quedat clar que no hi ha cap teràpia que els pugui ajudar, l'Axel decideix un dia caminar mar endins. Es posa el seu millor vestit i se'n va a menjar-se la seva última llagosta al seu restaurant preferit, *The Lobster Shop*. Però el cambrer ensopega i la llagosta i la seva salsa harmònica acaben sobre el vestit blanc de l'Axel. En la fracció de segon durant la qual l'Axel veu com la salsa li va a parar al vestit, el seu ritual, tan acuradament preparat, se'n va en orris i veu com tota la seva vida li explota a la cara. A partir d'aquest moment, ens trobem dins del seu al·lucinat cervell, que passa d'una història a una altra, a la frontera entre la il·lusió i la realitat, la comèdia i la tragèdia, allò grotesc i la reflexió filosòfica.

La tragèdia personal d'un home que pateix una tristor terrible es contraposa, de bon principi, al context d'un món en plena ebullició. Un món de refugiats que arriben en barques, delinqüents, immigrants il·legals, les fronteres de la civilització i el debat sobre l'home nou. Sorgeixen diverses històries en les quals els personatges s'enfronten amb sobtats successos que els envolten o, de fet, hi juguen i s'hi entretenen: tecnologia genètica, fluxos migratoris, xoc entre religions i violència. En un vendaval de diàlegs vertiginosos i reflexions sovint absurdes, es presenta el segle XXI com una època en flames, que s'esfondra i es descompon, un biòtop on es desenvolupen la por irracional i un avorriment infinit, amb mostres desenfrenades de desesperació. Però el pes de les qüestions socials, la pèrdua d'identitat, la por de morir i el dolor personal es veuen equilibrats més d'una vegada per l'humor, la dansa i la música.

L'Axel és catedràtic de genètica i ha causat commoció amb la seva creació de dos clons: un ós anomenat *Sir John Ernest Saint James* i *Salman*, el primer clon humà. *Salman* constitueix el seu principal èxit científic, però el seu major fracàs en termes humans. El motiu: intentava utilitzar *Salman* per omplir l'irreparable buit que havia dominat la seva vida des de la mort del seu fill. Quan s'adona que cap clon no podrà mai substituir el seu fill intenta, desesperat, destruir *Salman*, l'obra de la seva vida.

La història del trastornat Axel i la seva igualment desesperada però afectuosa esposa Theresa s'explica mitjançant la mirada de la Catherine, la psiquiatra de l'Axel. Tot i el vincle que els uneix, intenta posar ordre en el viatge assassí que ha emprès l'Axel.

El restaurant *The Lobster Shop* és a la *Rue de Flandre*. Algunes botigues, el restaurant, diverses cases i un jardí: el jardí de l'Axel i la Theresa, on intenten refer la seva vida organitzant una barbacoa. Però sembla que no hi haurà cap

oportunitat per a la vida quotidiana. Després dels dramàtics successos del passat, l'alienació respecte a la realitat és massa forta. El foc de la barbacoa esdevé un foc apocalíptic que s'estén cada cop més: “No només es va encendre la casa de l'Axel i la Theresa, sinó que també es van incendiar barris perifèrics sencers. (...) Aquesta violència tenia de nou que era aleatòria i no es concentrava. No responia a cap patró sistemàtic”.

Animat per Nasty, una escolar dotada d'una bellesa efímera, el clon Salman es converteix en el catalitzador de la violència dels joves. La perfecció buida d'un futur món clonat els infecta d'una tristor sense límits. Quan mira de fit a fit les llagostes de l'aquari del *Lobster Shop*, s'identifica amb la situació límit d'aquelles criatures que, amb les pinces tancades i lligades, no esperen res. S'anomena a sí mateix home llagosta i, sota la consigna de “jo no sóc”, incita la gent a incendiar cotxes i saquejar botigues. Sota el seu embolcall d'humanitat reticent, Salman intenta maldestrament descobrir qui és.

The Lobster Shop és una reflexió sobre la identitat. És una història sobre la imperfecció i l'anhel enfrontats al millor judici d'un mateix. Els personatges que envolten l'Axel i la Theresa es troben també en un estat d'inquietud permanent, mentre intenten definir la seva posició. Tots busquen la llibertat, una posició viable respecte de la llei, la religió, les fronteres i el dolor de l'individu. Una sèrie de circumstàncies poc probables els uneixen a la *Rue de Flandre*, davant per davant del *The Lobster Shop*, l'escenari de l'acció, de la confusió i de coincidències grotesques. Jan Lauwers ens deixa fer un cop d'ull a la cara obscura d'aquests personatges, allà on s'amaguen el dolor i la desconfiança.

No obstant, la platja i, per extensió, l'oceà són l'escenari de trobades inesperades. Es tracta d'un lloc de contemplació, un refugi, més que un camp d'acció. El mar constitueix un ritus d'iniciació, un anhel de mort i, al mateix temps, la font de tota vida.

Això és el que la Theresa li diu a l'Axel sobre la seva obsessió amb l'humà nou: “avorriment, és aquest el problema. Volies perfecció. Però la perfecció es previsible, la perfecció és avorriment. No hi ha patiment, però tampoc alegria. Aquest teu home nou morirà d'avorriment”.

En el decurs de la tragèdia de l'Axel, Jan Lauwers treu a la palestra la qüestió de la humanitat i la deshumanització. Equilibra la necessitat incessant de millorar la humanitat amb la defensa de la bellesa, de la imperfecció i la imprevisibilitat; la bellesa del món interior on, malgrat tot, l'anhel continua sent la motivació més important. El tema, sovint obscur, es presenta amb una energia i un vigor crus. *Joie de vivre*. Ganes de viure. La vitalitat portada a l'extrem. Sense necessitat. Com a contrapès. La vitalitat com a acte polític. Els actors havien conduït l'anterior producció de Lauwers, *Isabella's Room*, amb un

cant a l'uníson: “continuem...”. Ara insisteixen, amb més convicció que mai: “hem de continuar”.

Jan Lauwers: “aquesta obra es va escriure en la solitud d’habitacions d’hotel amb un televisor sempre engegat. Avui, el realisme cínic i el sentimentalisme romàntic prenen cada cop més un paper preponderant en cada conversa que tenim i, consegüentment, constitueixen un component inevitable d’aquesta obra. Me n’he impregnat de bon grat i espero sincerament que el final de la humanitat no ens esperi en tombar la cantonada”.

The Lobster Shop és un malson en el qual et pots perdre. És una metàfora de la desesperació, d’un dolor profundament humà i que ho destrueix tot, però al mateix temps també ho és de la bellesa humana. Una al·lucinació que fuig de la realitat a la recerca de la seguretat humana, d’allò que anhelava. És una imatge trista dins la qual tota la bellesa intenta sobreviure.

sigrid bousset & elke janssens

© eveline vanassche

jan lauwers

(Anvers, 1957)

És un artista que treballa quasi totes les vies d'expressió. Durant els últims vint anys ha destacat, sobretot, pel seu treball pioner amb la companyia Needcompany, fundada a Brussel·les el 1986. En termes generals, els temes de Lauwers, reformulats i redefinits des del mateix inici del seu treball a Needcompany, són violència, amor, erotisme i mort.

Lauwers va estudiar pintura a la Acadèmia d'Arts de Gant. A finals de 1979, va aplegar un col·lectiu de persones per formar l'Epigonensemble. El 1981, aquest grup es va transformar en el col·lectiu Epigonentheater zlv, que va agafar per sorpresa el món del teatre amb produccions de sis escenaris. Als primers vuitanta, Jan Lauwers es va anar fent així un lloc en un fort moviment de canvi a Flandes, a més d'irrompre a l'escena internacional. L'Epigonentheater zlv proposava un teatre directe, concret i molt visual que usava el llenguatge i la música com a elements estructurals. La influència de Lauwers dins el grup va incrementar-se, i el 1985 va provocar-ne una escissió que va dur a la formació de Needcompany l'any següent. A partir d'aquell moment, tant les seves activitats com la companyia es van tornar singularment internacionals: cada producció es duia a terme en diverses llengües i l'èxit internacional no va trigar a arribar. Les primeres, *Need to Know* (1987), i *ça va* (1989) –que va ser premiada amb el Mobiel Pegasus Preis– eren encara molt visuals, però en produccions posteriors l'argument i el tema principal van guanyar importància, tot i mantenir la composició fragmentària. La formació de Lauwers com a artista és decisiva en aquest tractament del mitjà teatral i porta a un llenguatge molt individual i, en molts sentits, pioner, que analitza el teatre i el seu significat. Una de les seves característiques més destacades és una actuació transparent i “reflexiva”, i l'exposició de la paradoxa actuar i no actuar. Aquest punt de vista concret també pot trobar-se en obres del repertori clàssic (totes de Shakespeare) que la companyia ha dut a escena: *Julius Caesar* (1990), *Antonius und Kleopatra* (1992), *Needcompany's Macbeth* (1996), *Needcompany's King Lear* (2000) i, a la Deutsches Schauspielhaus d'Hamburg, *Ein Sturm* (2001). Després de dirigir *Invictos* (1996), el monòleg *SCHADE/Schade* (1992) i l'òpera *Orfeo* (1993), el 1994 Lauwers comença a treballar en un gran projecte anomenat *The Snakesong Trilogy* (Trilogia *Snakesong*): *Snakesong/Le Voyeur* (1994), *Snakesong/Le Pouvoir* (1995) i *Snakesong/Le Désir* (1996). El 1998 porta a escena la versió revisada de tota la *Snakesong Trilogy*.

Convidat el 1997 a la secció de teatre de Documenta X, Jan Lauwers crea *Caligula* a partir de l'obra de Camus, la primera part del díptic teatral *No beauty for me there, where human life is rare*. Amb *Morning Song* (1999), la segona

part, va rebre un Premi Obie a Nova York. El maig de 2000, a petició del coreògraf William Forsythe, crea *DeadDDogsDon'tDance/DjamesDjoyceDeaD* en coproducció amb el Ballett de Frankfurt. El 2001 dirigeix *Kind*, una coproducció amb Needcompany i Het Net. *Images of Affection* (2002), l'obra estrenada per al 15è. aniversari de Needcompany, va ser seleccionada per al Festival de Teatre de Bèlgica i els Països Baixos. El 2003, Lauwers presenta tres monòlegs i un solo de dansa, *No Comment*. Ha escrit, amb Charles L. Mee i Josse de Pauw, diversos textos per a Carlotta Sagna (*Salomé*), Grace Ellen Barkey (*La bevedora de te*) i Viviane De Muynck (*Ulrike*), l'actriu a l'entorn de la qual elabora el 2004 *Isabella's Room* a partir de la col·lecció d'uns quants milers d'objectes etnològics i arqueològics llegats pel seu pare. Aquest espectacle es va estrenar al Festival d'Avinyó, va ser seleccionat també per al Festival de Teatre de Bèlgica i els Països Baixos i es va presentar al Lliure l'octubre del 2005. El 2006 elabora per al Festival d'Avinyó *The Lobster Shop* i *All is Vanity*, un monòleg per a Viviane De Muynck, adaptat per ella mateixa del llibre homònim de Claire Goll.

Des de 2006 s'han presentat diversos espectacles secundaris dins el programa de Needcompany. Un d'ells va ser *Just for...* El primer d'aquesta sèrie va ser *Just for Toulouse* (Théâtre Garonne, 2006), una vetllada en què artistes associats a Needcompany presentaven instal·lacions i *performances*. El segon, *Just for Brussels* (BOZAR, 2007). També el 2007, i en el vintè aniversari de Needcompany, van muntar una instal·lació de grans dimensions a la Sala Horta del BOZAR (Brussel·les), *Needcompany Deconstruction*: vuit hores de *performance* en una instal·lació especialment dissenyada per Lauwers i Lemm&Barkey.

El 1999, Jan Lauwers va llançar *Needlaph*, una iniciativa sense continuïtat dedicada a reunir idees, notes, esbossos i pensaments anàrquics. *Needlaph* permet observar les fases embrionàries de diversos projectes en els quals l'experimentació avança a les palpentes cap a l'escenari. Fins ara han tingut lloc *Needlaphs* a Brussel·les, Lovaina, Gant, París, Toulouse, Hamburg, Torí i Avinyó, entre d'altres. Jan Lauwers també ha associat el seu nom a diversos projectes cinematogràfics o de vídeo, com *From Alexandria* (1988), *Mangia* (1995), *Sampled Images* (2000) i *C-Song 01* (2003).

L'estiu de 2001, Lauwers va rodar el seu primer llargmetratge, amb el títol provisional de *Goldfish Game* (2002) i un guió conjunt amb Dick Crane, que es va estrenar al Festival de Cinema de Venècia. La revista italiana d'Internet *Kinematrix* el va proclamar Millor pel·lícula de la categoria de *Formati Anomali* per "un estil innovador de dirigir que sobrepassa els límits del medi digital". El film va ser seleccionat per al Festival de Cinema i Vídeo de Drets Humans de Buenos Aires el 2002, el Festival de Cinema de Gant de 2002 i el Festival de

Cinema de Solothum (Suïssa) de 2003. Al Festival de Cinema de Sundance (gener de 2004), va rebre el Gran Premi d'Honor del Jurat al Millor Repartiment. Durant aquest període, la pel·lícula s'ha projectat a Estocolm (Intercult), París (MK2), Frankfurt (DAS TAT), Malakoff (Théâtre 71/Cinéma Marcel Pagnol), Vilnius (New Drama Action Festival), Riga (Nou Teatre de Riga), Rakverre (Festival Baltoscandal) i Copenhagen (Festival Internacional de Teatre). El febrer de 2003, Lauwers escriu i dirigeix un curtmetratge mut sobre la violència anomenat *C-Song 01*. Aquesta obra s'ha projectat diverses vegades per a públics reduïts, com als Needlaphs a l'STUK de Lovaina i als Estudis Kaaitheater de Brussel·les, i també a "La guerra no és un art" al Voorhuit de Gant. Ha estat seleccionat per al Festival Internacional de Curtmetratges d'Hamburg de 2004 i s'ha presentat a la vella torre de l'aigua de Bredene, a la costa belga, en el marc del Grasduinen 2004, SMAK-aan-zee.

Fins fa poc, Jan Lauwers no havia presentat mai al públic les seves obres d'art. A petició del comissari Luk Lambrecht, va prendre part en l'exposició *Grimbergen 2002* amb 8 artistes més, inclosos Thomas Schütte, Lili Dujourie, Job Koelewijn, Atelier Van Lieshout i Ann Veronica Janssens. La primavera de 2006, les seves obres es van incorporar a l'exposició DARK del Museu Boijmans van Beuningen de Rotterdam. I el 2007, es va presentar la primera gran exposició de la seva obra al BOZAR de Brussel·les, comissariada per Jérôme Sans.

El maig de 2006, l'editorial *Actes Sud* va publicar dos textos de Lauwers en un sol volum: *Isabella's room* i *The Lobster Shop*. És en preparació un llibre amb una selecció de textos Jan Lauwers a càrrec de l'editorial en llengua neerlandesa Meulenhoff/Manteau.

més informació:

<http://www.needcompany.org>

© eveline vanassche

la crítica ha dit

“A The Lobster Shop, Jan Lauwers tracta una multitud de qüestions relacionades amb els temps que vivim. Sota una aparença despreocupada, captivadora i pretesament impertorbable, presenta un text excel·lent que tracta de les pors dels homes amb una elegància i una sinceritat colpidores. Té formació d’artista i, per tant, sap millor que ningú com crear un món visual magnífic. Però també –o per damunt de tot– demostra que és un escriptor de talent; meticulós, ple de fantasia i que, al mateix temps, aprofundeix abastament en la complexitat dels sentiments humans. Afirmar que va escriure el text “en la solitud d’habitacions d’hotel amb un televisor sempre engegat. El realisme cínic i el sentimentalisme romàntic prenen cada cop més un paper preponderant en cada conversa que es té avui dia i, consegüentment, constitueixen un component inevitable d’aquesta obra”. Com si canviés de canal sense parar, The Lobster Shop passa per tots els temors de la nostra era i sempre torna a l’única i veritable qüestió: la de la vida i la mort. L’Axel, l’enginyer genètic, intenta crear un humà nou que sigui perfecte, lliure de pors i de sentiment de culpa. Prop del final de l’obra, la Theresa li crida: “volies la perfecció. Però la perfecció és molt previsible. La perfecció és monòtona. No hi ha patiment, però tampoc plaer. La monotonia representarà la ruïna del teu home nou”. L’Axel i la Theresa són una parella trencada des de la mort del seu fill. L’horrible dolor, les acusacions que d’una manera quasi inconscient es llancen l’un a l’altre, el desig de morir en lloc de continuar patint. Jan Lauwers ens explica que tot això és part de la natura humana. No obstant, en el fons ens anima a seguir vivint. Perquè, diu la Theresa amb una exactitud colpidora, “no volem morir. Creiem que la vida és la cosa més agradable que hi ha, i això és tot. I, saps què, Axel? Em sembla que tenim raó”.

Jean-Marie Wijnants, Le Soir, 13 de juliol de 2006

“Lauwers vincula a aquesta llagosta (lobster) tot un conjunt –un “batibull”– d’elements, en aquesta nova obra representada per Grace Ellen Barkey i la resta de la seva companyia permanent. També ens trobem amb una novinguda: l’extremadament encantadora Inge Van Bruystegem, una Lolita de 14 anys, en una obra que combina el drama familiar amb unes opinions inequívokes sobre els disturbis als barris perifèrics, sense perdre de vista l’humor que tant valorem en la seva obra. Això dota la representació de la despreocupació dels musicals contemporanis. Mitjançant diàlegs encarcerats que semblen sorgits d’un serial televisiu, Lauwers situa aquests petits drames en el context d’una exhibició d’art i de tabús totèmics –una reinterpretació humorística de l’aprofundiment en l’èsser interior. Un laberint. Hi ha dansa pertot arreu, tant en els racons més llunyans de l’escenari com al prosceni; ja siguin moviments en grup a l’uníson o solos minimalistes d’una estranya intensitat, com la dansa de Grace Ellen Barkey amb els braços estesos per plànyer marit i fill. Després d’Isabella’s Room, aquest Lobster Shop sembla un segon episodi del projecte de Jan Lauwers d’escriure una crònica de la recerca de la felicitat que, per a molta gent, pot comportar un xoc”.

Fabienne Arvers i P.S., Les Inrockuptibles, 25/7/2006

“L’esbojarrat Lobster Shop de Jan Lauwers et fica al cap una tornada en part parlada i en part cantada: l’estil en el qual es troba immersa aquesta “tragèdia musical” lleugerament psicodèlica.”

Jean-Marc Adolphe, Charlie Hebdo, 26/7/2006

“Avinyó és underground. Des de llavors, aquest dramaturg flamenc ha seguit navegant amb el mateix rumb teatral. Combina diverses disciplines, com mostra The Lobster Shop, representada a la Cloître del Célestins. (...) En una era en què la clonació és un tema candent, Lauwers converteix el seu “Lauwers a la platja” en una autopista que condueix a l'imperfecte sol, al rebuig a perseguir un ideal a tot preu. Impressionant i brillant. Que visquin molts anys. Intemporals, decidits, lúcids, enlluernadors, penetrants, resolt: els actors/ballarins/cantants de Jan Lauwers mereixen els nostres millors desigs”.

Fabien Bonnioux, Le Comtadin, 14/7/2006

“Lauwers a la platja. (...) La fantàstica energia dels intèrprets, que semblen capaços de qualsevol cosa i es mouen sobre l'escenari amb una gràcia excepcional.”

G.B.R., Nice-Matin, 12/7/2006

© eveline vanassche